

Kuris variantas jus labiau motyvuotų rūšiuoti?

Atliekų rūšiavimas ir tvarumo įgūdžiai ofise – tai maratonas, ne sprintas

Gyventojų apklausos rodo, kad 9 iš 10 apklaustųjų rūšiuotų savo aplinkoje atliekas daugiau ir atsakingiau, jei būtų sudarytos tam patogios sąlygos ir pakaktų motyvacijos ir paskatinimo iš šalies. Ne išimtis ir šių įgūdžių stiprinimas kiekvieno mūsų darbo vietoje. Tad nusprendus įmonėje pradėti labiau rūpintis tvarumu, atsakingu vartojimu, atliekų rūšiavimu, reikia su komanda įgyvendinti pagrindinį tikslą – padaryti taip, kad tai taptų pačiu paprasčiausiu ir įprasčiausiu dalyku kiekvienam.

VšĮ „Gamtos Ateitis“ dalijasi paprastais patarimais, kaip šiuos kolegų įgūdžius stiprinti darbo vietoje, leidžiant visiems suprasti, kad rytojus labiausiai priklauso nuo to, kaip elgiamės šiandien. Jeigu galime kažką pakeisti – būtina tai daryti be pasiteisinimų, dabar, tarsi pradėdant bėgti ilgą maratoną, o ne trumpą sprintą. Bet bėgti drauge su kažkuo visada smagiau ir lengviau.

Pirmiausia motyvacija – po to veiksmas

„Kiekvienam įgūdžiui tapti įprasta rutina reikia laiko, – atkreipia dėmesį VšĮ „Gamtos ateitis“ viešinimo ir marketingo vadovė Diana Ramanauskaitė. – Įsivaizduokime, kad vadovui kilo mintis nuo rytojaus ofise pradėti labiau rūpintis ekologija, rūšiavimu, atsakingu vartojimu, tikintis, kad jau kitą dieną bus galima skaičiuoti pirmuosius rezultatus. Deja, bet darbuotojai kaip ir su kiekvienu darbo aplinkoje įgyvendinamu pokyčiu, turi apsiprasti, išgirsti privalumus, naudas, pasiteirauti kolegų nuomonės, pamatyti, kas keisis kasdienėje aplinkoje ir ilgainiui sau įtvirtinti naujus įpročius“. Kalbant apie tvarumą ir su juo keliaujančius pokyčius, darbuotojai turi žinoti, kuo jų asmeninis indėlis ir prisidėjimas bus naudingas įmonei, kurioje jie dirba – tai padidins motyvaciją prisijungti prie pokyčių. Viena priežasčių, kodėl ofise žmonės nelinkę rodyti iniciatyvos rūšiuojant ar stengiantis taupyti įvairias priemones, yra ta, kad jie nesupranta, kodėl įmonei tai yra svarbu, nežino, kad tai – galbūt dalis įmonės strategijos, žengiant kelyje į tvarumą.

Tad pradėkime nuo pirminės motyvacijos. Šiandien jau nepakaks pasakyti darbuotojams, kad „rūšiuokime – planeta mums padėkos“, reikia kažko apčiuopiamesnio ir matomesnio kiekvienam. Tebūnie tai bus visų kartu sutaupytos išlaidos (sunaudojant mažiau popieriaus, mažiau kanceliariinių priemonių ir kt.), už kurias bus galima įsigyti kažką kito, galbūt paaukoti geriams darbams – gyvūnų prieglaudai, medžių sodinimui ar vabzdžių viešbučio miesto parke, bičių avilio ant stogo įrengimui. „Svarbiausius dalykus apie nerūšiuojamų atliekų ir netausojamų išteklių daromą žalą gamtai visi ir taip jau žinome, tačiau tai, kas įmonėje kuria bendro tikslo jausmą, skatina komandiškumą tarp kolegų, kuria teigiamą įmonės ir bendruomenės įvaizdį ir duoda rezultatą – tik pridės papildomų taškų prie įmonės vidinės kultūros stiprinimo“ – priduria VšĮ „Gamtos ateitis“ viešinimo ir marketingo vadovė.

Nuo ko pradėti?

1. Šiukšliadėžės rūšiavimui:

- Atlikite mini auditą ofise, atsakydami į klausimą – ar darbuotojai apskritai turi, į ką rūšiuoti atliekas? Jei turi, ar tokių šiukšliadėžių ofise yra pakankamai? Jei atsakėte „taip“ – kiekvienas turi šiukšliadėžę po stalu, rekomenduojame to atsakyti – įrengiant rūšiavimui skirtas bendras šiukšliadėžių stoteles patogiose ir kolegų dažnai praeinamose, patogiose vietose (koridoriuje, poilsio zonoje, virtuvėlėje) – eidami išmesti šiukšlių kolegoms tuo pačiu ir pajudės.
- Kaip atrodo rūšiavimui skirtos šiukšliadėžės? Jos turi būti puikiai matomos, sugrupuotos centralizuotai, vienoje vietoje – skirtingoms atliekom.
- Labai svarbūs aiškūs ženklai ir paaiškinimai ant pačių šiukšliadėžių ar šalia – kokias atliekas į kurias šiukšliadėžes galima mesti. Skaičiuojama, kad priartėjęs prie šiukšliadėžės žmogus apsisprendimui, kur mesti atliekas, paprastai skiria 2-3 sekundes, todėl palengvinkime kolegoms šį darbą, naudodami aiškią, lengvai suprantamą grafiką, padedančią greitai rasti teisingą atsakymą.
- Žinoma – pati šiukšliadėžė, skirta rūšiavimui ar visa rūšiavimo šiukšliadėžių stotelė turi atrodyti estetiškai ir tvarkingai, turi būti reguliariai ištuštinama.
- Taip pat svarbu žinoti, ar surinkus šias surūšiuotas atliekas, už ofiso švarą atsakingi darbuotojai, aptarnaujanti švaros įmonė turės kur šias atliekas utilizuoti, t.y. ar pati įmonė / patalpas ofisui nuomojanti įmonė turi sudariusi sutartį dėl antrinių žaliavų išvežimo. Kad nesigautų taip, kad darbuotojų iniciatyva baigsis mišriųjų atliekų konteineryje.
- Kur gauti specialių šiukšliadėžių rūšiavimui? Galima jų įsigyti tiek prekybos centruose, tiek šioje srityje besispecializuojančiose parduotuvėse arba ieškoti informacijos apie skelbiamas iniciatyvas, akcijas, kai tokios dėžės (kartoninės ar plastiko) verslo įmonėms dalijamos naudojimui nemokamai.

2. Įmonės vidinės kultūros tradicijos. Norite, kad tvarumas taptų įpročiu jūsų kolegoms? Paskatinkime juos augti:

- Įveskite į įmonės minimų / švenčiamų dienų kalendorių tvarumo / aplinkosaugos ar Žemės dieną, per kurią kasmet inicijuokite skirtingas veiklas: bendrą filmo aplinkosaugos / tvarumo tema žiūrėjimą (tikrai puikių filmų galima rasti Netflix), surinkite protmūšį aplinkosaugos tema, pasirinkite ir sutvarkykite kolegiskai kokį parką mieste, prisidėkite prie kitų organizuojamų iniciatyvų, susijusių su tvarkymu ar aplinkos gražinimu, pakvieskite į įmonę kokį aplinkosaugos srities ekspertą – pranešimui ar pokalbiui.
- Raskite tinkamą progą įteikti kolegoms jo asmeniniams pokyčiams skatinančią dovaną (gal gimtadienio proga, galbūt – didžiųjų metų švenčių proga, o gal – priimant naują kolegą į darbą) – daugkartinę gertuvę ir dėžutę pietums. Šiuo veiksniu ne tik paskatinsite savo darbuotojus gyventi sveikiau, taupiau, bet ir pakviesite prisidėti prie atliekų kiekio įmonėje sumažinimo, kai neberekės išmesti kaskart parsineštų pietų vienkartinį dėžučių, maišelių arba tuščių vandens buteliukų ar sodos gėrimų skardinių.

Kai mažiau yra daugiau – kaip sutaupyti?

- **Spausdintuvas.** Nustatykite ir šalia spausdintuvo pateikite paprastas naudojimosi spausdintuvu taisykles: spausdinimas ant abiejų pusių / nebereikalingų dokumentų gražinimas į atskirą padėklą papildomam spausdinimui / dokumentų naikinimas ir kt. Taip pat – priminkite kolegoms, kad spausdintuvas šiandien – tik būtiniausioms reikmėms, juolab – kai ir sutartys, ir sąskaitos, ir kiti formalūs dokumentai šiandien puikiai patvirtinami el. parašais be jokių originalių ranka raitomų parašų.
- **Vizitinės.** Ar jų tikrai šiandien reikia, kai kiekvienas ar dažnas mūsų turime LinkedIn, Twitter, Facebook ar esame randami su savo kontaktais įmonės tinklalapyje? Tad susitikimo metu iškart galime susidraugauti viename iš soc. tinklų – čia, dabar, be vizitinės kortelės ir jai pagaminti sunaudoto popieriaus. Dar viena idėja, kaip galima tą pakeisti – turėti mini antspauduką su jūsų rekvizitais. Taip bus ir tvariau, ir įdomiau. Tik yra vienas minusas – tokie antspaudukai, nešiojami rankinėje / kelnių kišenėje, gali netyčia jas ištepti arba – prireikus, nebus ant ko tokio antspauduko uždėti.
- **Popieriniai rankšluosčiai ofise.** Šiandien jau tam yra ne viena alternatyva: daugkartiniai, į ruloną susukami rankšluostukai ar medvilninio rankšluosčio takelis su jį laikančia specialia stotele. Tokie rankšluosčiai yra skalbiami, naudojami daug kartų – ir atrodo estetiškai, ir nesukuria krūvos atliekų, kurių perdirbti nėra galimybės.
- **Kanceliarinės prekės.** Jei yra galimybių rinktis – rinkitės iš perdirbamų medžiagų gaminamas kanceliarines prekes, tą patį popierių, lengvai suyrančius maišus šiukšlėms, ekologiškas priemones ofiso valymui.

Žalieji įmonės lyderiai

Esame tikri, kad šiandien tarp kolegų tikrai turite ne tik vegetarų, veganų ir visokeriopų gamtos mylėtojų bei puoselėtojų, bet ir rūšiavimo namuose aktyvistų bei specialistų, kurie kolegoms ir patys galėtų papasakoti ne vieną edukuojančią istoriją apie tai, kaip maisto atliekas kompostuoja specialioje šiukšliadėžėje su sliekais, kodėl *zero waste* yra mūsų ateitis, kaip galima apsiskaičiuoti savo CO2 pėdsaką ir kodėl verta keliauti į darbą dviračiu ar dalijantis automobiliu su kolega.

Inicijuokite kolegas papasakoti apie save kitiems – juk tikrai turite vidinius komunikacijos kanalus: intranetą, socialinius tinklus, naujienlaiškius ir pan. O galbūt – tokios istorijos bus puiki proga pristatyti savo įmonę ir jos tvarumo iniciatyvas ir įkvepiančius pavyzdžius ir viešumai – savo klientams. Apie tai, kad tai svarbu ne tik jums, bet ir jūsų įmonėje dirbantiems kolegoms. O galbūt metų pabaigoje bus galima tokius herojus ir apdovanoti – už tvarumą, už žaliųjų idėjų sklaidą ar kolegų motyvavimą bei paskatinimą keistis, prisijungiant prie pokyčių. O galbūt ir naujus darbuotojus ilgainiui pritrauksite į savo įmonę būtent dėl to, kad estate tvarūs, atsakingi ir besirūpinantys aplinka, kurioje kuriate verslą ir dirbate kartu su kolegomis – ne mažiau kaip 5 dienas per savaitę, 8 val. per dieną – o gal tvariau, dalį laiko skirdami darbui iš namų.

Ir, žinoma – reguliariai klauskite savo darbuotojų idėjų ir pasiūlymų – jie visada ras ką jums pasiūlyti, kai už geriausią idėją, pritaikomą gyvai praktikoje, atsidėkosite kažkokiais paskatinančiais prizais, pietumis ar bilietų į kino filmą.

Nėra tikslo dirbti ir siekti tikslo vieniems – viską darykite kartu, su savo kolegomis. Padėkite žmonėms priimti teisingus sprendimus ir patys dalyvaukite juose – ne nuo naujų metų, ne nuo kito pirmadienio, bet nuo šiandien, „dabar“.